

EURÓPAI PARLAMENT

2009 - 2014

Plenárisülés-dokumentum

A7-0459/2013

12.12.2013

JELENTÉS

a mindenki, köztük az önálló vállalkozói tevékenységet folytatók számára is elérhető szociális védelemről
(2013/2111(INI))

Foglalkoztatási és Szociális Bizottság

Előadó: Vilija Blinkevičiūtė

TARTALOM

	Oldal
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY	3
INDOKOLÁS	14
VÉLEMÉNY A NŐJOGI ÉS ESÉLYEGYENLŐSÉGI BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL	19
A BIZOTTSÁGI ZÁRÓSZAVAZÁS EREDMÉNYE.....	24

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

**a mindenki, köztük az önálló vállalkozói tevékenységet folytatók számára is elérhető szociális védelemről
(2013/2111(INI)) Az Európai Parlament,**

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 3. cikkének (3) és 6. cikkének (3) bekezdésére,
- tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 9., 53. és 151–157. cikkére,
tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájának 5., 15., 16., 27. 31., 34. és 35. cikkére,
- tekintettel a (felülvizsgált) Európai Szociális Charta 1., 2., 3., 4., 11., 12., 13., 19. és 23. cikkére,
- tekintettel a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) 1952. évi, a társadalombiztosítás minimális normáiról szóló 102. sz. egyezményére,
- tekintettel a szociálpolitikáról szóló 117. számú, 1962. évi ILO-egyezményre (alapvető célok és normák),
- tekintettel a munkahelyi baleset esetén nyújtott ellátásokról szóló, 1964. évi 121. sz. ILO-egyezményre, a rokkantsági, öregségi és túlélő hozzátartozói ellátásokról szóló, 1967. évi 128. sz. egyezményre, az egészségügyi ellátásról és a betegségi ellátásokról szóló, 1969. évi 130. sz. egyezményre, a foglalkoztatás előmozdításáról és a munkanélküliséggel szembeni védelemről szóló, 1988. évi 168. sz. egyezményre és az anyaság védelméről szóló egyezmény felülvizsgálatáról szóló, 2000. évi 183. sz. egyezményre,
- tekintettel a nemzeti szinten meghatározott szociális védelmi minimumról szóló, 2012. évi ILO-ajánlásra,
- tekintettel az ILO „Biztosítás nyújtása a válság idején és azon túl” című, globális szociális biztonságról (2010/2011) szóló jelentésére¹,
- tekintettel az ILO „Szociális védelem: egy életcikluson átívelő befektetés a társadalmi igazságosság, a szegénység csökkentése és a fejlődés érdekében” című, 2003. novemberi jelentésére²,

---

¹ http://www.ilo.org/global/publications/books/WCMS_142209/lang--en/index.htm

² <http://www.ilo.org/public/english/protection/download/lifecycl/lifecycle.pdf>

- tekintettel a szociális biztonsági rendszerek koordinációjáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre¹,
- tekintettel az önálló vállalkozói tevékenységet folytató férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról és a 86/613/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2010. július 7-i 2010/41/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvre²,
- tekintettel a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelvre³,
- tekintettel a szociális védelmi rendszerek megfelelő forrásaira és a szociális támogatásra vonatkozó közös kritériumokról szóló, 1992. június 24-i 92/441/EGK tanácsi ajánlásra⁴,
- tekintettel a szociális védelmi célok és politikák összehangolásáról szóló, 1992. július 27-i 92/442/EGK tanácsi ajánlásra⁵,
- tekintettel a szociális védelem modernizálása és fejlesztése terén folytatott együttműködés megerősítéséről szóló, 1999. december 17-i tanácsi következtetésekre⁶,
- tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság 2011. február 10-i, „Az Európa 2020 stratégia szociális dimenziójának értékelése” című jelentésére⁷,
- Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája” című, 2010. március 3-i bizottsági közleményre (COM(2010)2020),
- tekintettel a Bizottság „Fehér könyv – A megfelelő, biztonságos és fenntartható európai nyugdíjak menetrendje” című, 2012. február 16-i közleményére (COM(2012)0055), tekintettel a Bizottság „Foglalkoztatási és szociális fejlemények Európában (2012)” című jelentésére,
- tekintettel a Bizottság „Foglalkoztatási és szociális fejlemények Európában (2012)” című 2013. január 8-i felülvizsgálati jelentésére⁸,
- tekintettel a Bizottság „Szociális védelem az Európai Unió fejlesztési együttműködésében” című, 2012. augusztus 20-i közleményére (COM (2012)0446),
- tekintettel a „A munkajog korszerűsítése szembenézve a XXI. század kihívásaival” című, 2006. november 22-i bizottsági zöld könyvre (COM(2006)0708),

---

¹ HL L 166., 2004.04.30., 1. o.

² HL L 180., 2010.07.15., 1. o.

³ HL L 303., 2000.12.02., 16. o.

⁴ HL L 245., 1992.08.26., 46. o.

⁵ HL L 245., 1992.08.26., 49. o.

⁶ HL C 8/05., 2000.1.12., 7. o.

⁷ <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/11/st06/st06624-ad01.en11.pdf>

⁸ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=7315>

- tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság „Az önfoglalkoztatás keretében végzett munka új trendjei: a gazdaságilag kiszolgáltatott önfoglalkoztatás speciális esete” című, 2010. április 29-i véleménye¹,
- tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak „Az önfoglalkoztatói státusszal való visszaélés” című, 2013. március 21-i véleményére²,
- tekintettel a munkaerőpiacról kiszorultak aktív befogadásának elősegítéséről szóló, 2008. október 3-i bizottsági ajánlásra (COM(2008)0639), és tekintettel a munkaerőpiacról kiszorultak aktív befogadásáról szóló, 2009. május 6-i állásfoglalására³,
- tekintettel a Bizottság 2009. október 14-i közleményére (COM(2009)0545) és az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságáról és a gazdaságélénkítéséről szóló, 2010. május 20-i állásfoglalására⁴,
- tekintettel az atipikus szerződésekről, a foglalkoztatási pályák megóvásáról, a rugalmas biztonságról és a szociális párbeszéd új formáiról szóló, 2010. július 6-i állásfoglalására⁵,
- tekintettel a szociális védelemről és társadalmi integrációról szóló 2006. március 15-i állásfoglalására⁶,
- tekintettel a szegénység elleni küzdelemben a minimáljövedelem szerepéről és Európában a befogadó társadalom előmozdításáról szóló, 2010. október 20-i állásfoglalására⁷,
- tekintettel „A fiatalok munkanélküliségének kezelése: a kilábaláshoz vezető lehetséges utak” című, 2013. szeptember 11-i állásfoglalására⁸,
- tekintettel a be nem jelentett munkavégzés elleni határozottabb fellépésről szóló, 2008. október 9-i állásfoglalására⁹,
- tekintettel a mindenki számára biztosítandó tisztességes munka ösztönzéséről szóló, 2007. május 23-i állásfoglalására¹⁰,
- tekintettel 2007. július 11-i, „A munkajog korszerűsítése szembenézve a XXI. század kihívásaival” című állásfoglalására¹¹,

---

¹ HL C 18., 2011.01.19., 44. o.

² HL C 161., 2013.06.06., 14. o.

³ HL C 212. E, 2010.8.5., 23. o.

⁴ HL C 161. E., 2011.05.31., 112. o.

⁵ HL C 351. E., 2011.12.02., 39. o.

⁶ HL C 291. E., 2006.11.30, 304. o.

⁷ HL C 70. E., 2012.3.8., 8. o.

⁸ Elfogadott szövegek, P7_TA(2013)0365.

⁹ HL C 9. E, 2010.01.15., 1. o.

¹⁰ HL C 102. E, 2008.04.24., 321. o.

¹¹ HL C 175. E., 2008.07.10, 401. o.

- tekintettel az általános érdekű szociális szolgáltatások jövőjéről szóló 2011. július 5-i állásfoglalására¹ ,
- tekintettel a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem európai platformjáról szóló 2011. november 15-i állásfoglalására² ,
- tekintettel a megfelelő, biztonságos és fenntartható európai nyugdíjak menetrendjéről szóló, 2013. május 21-i állásfoglalására³ ,
- tekintettel az Európai Parlamentnek a Bizottság „Szociális beruházás a növekedés és a kohézió érdekében, többek között a 2014–2020-as időszakra szóló Európai Szociális Alapon keresztül” című közleményéről szóló, 2013. június 12-i állásfoglalására⁴ ,
- tekintettel a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság által készített, „A gazdaságilag függő helyzetben lévő önfoglalkoztatók szociális védelmi jogai” című, 2013. májusi tanulmányra⁵ ,
- tekintettel Európai Alapítvány az Élet- és Munkakörülmények Javításáért (Eurofound) „Önfoglalkoztató vagy nem önfoglalkoztató? A »gazdaságilag függő helyzetben lévő munkavállalók« munkakörülményei” című, 2013. évi személyre szabott jelentésére⁶,
- tekintettel az Eurofound „Önfoglalkoztatók: munkaügyi kapcsolatok és munkakörülmények” című, 2009. március 2-i jelentésére⁷,
- tekintettel az Eurofound „Szociális partnerek részvétele az álláskeresési járadékok rendszereiben Európában” című, 2013. áprilisi összehasonlító jelentésére⁸,
- tekintettel eljárési szabályzata 48. cikkére,
- tekintettel a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság jelentésére és a Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság véleményére (A7-0459/2013),

A. mivel a szociális biztonsághoz való hozzáférés alapvető jog, amely az uniós jognak, valamint a nemzeti jognak és gyakorlatnak megfelelően az európai szociális modell szerves részét képezi; mivel a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) ajánlásokat fogadott el a nemzeti szociális védelmi minimumokról, amelyek célja, hogy mindenki számára biztosítsák a szociális biztonsághoz és az emberi méltóságnak megfelelő életszínvonalhoz való alapvető jogot;

B. mivel a szociális biztonság nemzeti hatáskörbe tartozik, és uniós szinten koordinálják;

¹ HL C 33. E., 2013.02.05., 65. o.

² Elfogadott szövegek, P7_TA(2011)0495.

³ Elfogadott szövegek, P7_TA(2013)0204.

⁴ Elfogadott szövegek, P7_TA(2013)0266.

⁵ [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/JOIN/2013/507449/IPOL-EMPL_ET\(2013\)507449_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/JOIN/2013/507449/IPOL-EMPL_ET(2013)507449_EN.pdf)

⁶ <http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef1366.htm>

⁷ <http://www.eurofound.europa.eu/comparative/tn0801018s/tn0801018s.htm>

⁸ http://www.eurofound.europa.eu/eiro/studies/tn1206018s/tn1206018s_3.htm

- C. mivel a szociális védelem megkönnyíti a munkaerő-piaci változásokhoz való alkalmazkodást, a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelmet, biztosítja a munkaerő-piaci integrációt és az emberi erőforrásokba való beruházást jelent; mivel a szociális védelem stabilizáló szerepet tölt be a gazdaságban és olyan anticiklikus tényező, amelynek köszönhetően nő a belső kereslet és a fogyasztás;
- D. mivel a válság leküzdése érdekében egyes tagállamok éppen akkor csökkentették jelentősen költségvetésüket, amikor a munkanélküliek számának növekedése következtében megnőtt a szociális védelem iránti igény; és mivel a nemzeti szociális védelem költségvetési előirányzatainak további nehézséggel kellett szembesülniük, mivel a befizetett járulékok csökkentek annak következtében, hogy számos ember veszítette el a munkahelyét vagy hogy csökkentek a bérek, és ezzel ténylegesen veszélyeztették az európai szociális modellt;
- E. mivel néhány uniós tagállamban a szociális védelem fedezete nem elegendő, és azt tovább lehetne növelni; mivel az Unióban még mindig előfordulnak a kiszolgáltatott munkavállalókkal szembeni visszaélések és mivel a munkaerőpiacok szegmentáltsága – a szerződések és a munkaviszonyok különböző típusaitól függően rendkívül változó védelmi szintekkel – továbbra is tapasztalható, amelynek eredménye a sikertelen társadalmi beilleszkedés és a társadalmi egyenlőtlenség;
- F. mivel a hagyományos szociális védelmi modellek többségét, és különösen a társadalombiztosítást, valamint a munkajogot úgy alakították ki, hogy az alkalmazottak szociális és munkajogait garantálják, fennáll a veszélye annak, hogy a munka jellegének új formáival és az önálló vállalkozók számának növekedésével a munkavállalók új csoportjai pusztán csökkent szociális védelemben részesülnek;
- G. mivel a vállalkozóvá váló nők a férfiaknál gyakrabban említik döntésük fő motivációjaként a munka és a családi élet közötti jobb egyensúlyt és/vagy a gazdasági szükségességét;
- H. mivel az önálló vállalkozói tevékenységet folytatók között kisebbségben vannak a nők, azonban körükben nagyobb a valószínűsége az elszegényedésnek;
- I. mivel a megfelelő nyugdíjjogosultsághoz, betegszabadsághoz, fizetett szabadsághoz és a szociális biztonság egyéb formáihoz való hozzáférés hiánya még súlyosabbá teszi a nők számára a nemek közötti bérszakadékot, különösen a nyugdíjba vonulás után;
- J. mivel az önálló vállalkozói tevékenységet folytató, túl kevés vagy nagyon rosszul fizetett munkát végző személyek – főleg nők – növekvő száma kerül a szegénységi küszöb alá, akik azonban nincsenek hivatalosan munkanélküliként nyilvántartva;
- K. mivel a munkavállalókat megillető szociális jogok megsértésének, a verseny torzulásának és a szociális dömping kockázatának elkerülése érdekében hasznos lehet világosan meghatározni a színlelt önfoglalkoztatást, és meg kell előzni az esetleges visszaéléseket;
- L. mivel a színlelt önfoglalkoztatás alapvetően a járulékfizetés részleges elkerülésének egy formája, amelyet nehéz kimutatni, és amely aláássa a nyugdíjrendszerek fenntarthatóságát és megfelelőségét, mivel alapvető forrásoktól fosztja meg őket;

- M. mivel a néhány tagállamban fennálló különösen magas munkanélküliségi arány a (fajlagos) munkaköltség csökkentésére irányuló állandó nyomással súlyosbítva olyan nemzeti munkaerő-piaci trendekhez és gyakorlatokhoz vezet, amelyek a színlelt önfoglalkoztatás további fejlődését és növekedését ösztönzik;
- N. mivel a gazdaságilag kiszolgáltatott önfoglalkoztatók munkafeltételei nem térnek el radikálisan az alkalmazottakétól, ezért szociális biztonsági és munkajogaiknak is szükség szerint jobban kellene hasonlítaniuk az alkalmazottak jogaihoz;
- O. mivel nem áll rendelkezésre megbízható, pontos és összehasonlítható információ és adat az önálló vállalkozói tevékenységet folytatók helyzetéről, munkakörülményeiről, illetve a munka és a gondozás összeegyeztethetőségét lehetővé tevő szociális biztonsági lehetőségekről;
- P. mivel 2012-ben az önálló vállalkozók a teljes foglalkoztatás 15%-át tették ki az Európai Unióban miközben az önfoglalkoztatás sok esetben nem a leginkább preferált lehetőség az érintett személy számára, hanem inkább kényszerűség egyéb munkalehetőségek vagy a munka és a hozzátartozók gondozásának összeegyeztethetőségét lehetővé tevő, megfelelően rugalmas munkakörülmények hiánya miatt; mivel az önálló vállalkozóknak számos tagállamban nehézségeket okoz, hogy elegendő nyugdíjjogosultságot szerezzenek, és ezáltal e személyek számára megnő a jövőbeni szegénység kockázata; mivel a gazdaságilag függő önálló vállalkozók ritkán szerveződnek vagy képviseltetik magukat szakszervezetekkel, még akkor sem, ha jobban ki vannak téve a munkaidővel való egyéb alapon történő visszaélésnek;

Szociális biztonság mindenkinek

1. hangsúlyozza, hogy tagállami szinten folyamatosan optimalizálni és korszerűsíteni kell a szociális védelmi rendszereket annak érdekében, hogy az általános hozzáférés és a megkülönböztetésmentesség elvein, valamint a demográfiai és a munkaerő-piaci változásokra való rugalmas reagálás képességén alapuló, stabil, fenntartható és megfelelő szociális védelmet biztosítsanak mindenki számára;
2. felszólítja a tagállamokat, hogy a szociális juttatások megfelelőségének garantálása érdekében biztosítsák a szociális biztonsági rendszerek felelősségteljes és fenntartható hosszú távú finanszírozását, fejlesszék tovább a szociális biztonsági rendszerek megelőző ágát, és helyezzenek nagyobb hangsúlyt az intézkedések végrehajtására, különösen gazdasági válság idején, nem feledkezve meg arról, hogy a szociális beruházások egyik legfontosabb tényezője az, hogy lehetővé teszik a szociális és a gazdasági célok összeegyeztetését, és hogy hosszú távon hozzájárulhatnak a gazdaság fenntartásához és fejlődéséhez; e tekintetben úgy véli, hogy a szociális beruházásokra pontosan így, azaz beruházásként és nem kiadásként kell tekinteni;
3. felhívja a figyelmet arra, hogy néhány tagállamban az idősödő népesség, az alacsony születési arány és a változó munkaerőpiac sürgősebbé teheti a szociális biztonsági rendszerek – köztük a nyugdíjak – megreformálását, fenntarthatóságuk biztosítása érdekében; hangsúlyozza, hogy a nők a férfiaknál gyakrabban szakítják meg szakmai karrierjüket vagy vállalnak részmunkaidős állásokat gyermekek és más eltartottak gondozása céljából, aminek viszont negatív hatása lehet a nyugdíjukra, és jobban kiteszi

őket a szegénység veszélyének; ennek kapcsán felszólítja a tagállamokat, hogy a szakmai karrier ilyen megszakításait biztosított időszakként ismerjék el a nyugdíjjogosultság megállapítása és kiszámítása során; hangsúlyozza, hogy a reformokba a nemzeti jogszabályoknak és gyakorlatnak megfelelően a társadalmi partnereket és az érdekelteket is be kell vonni, és azokról megfelelően tájékoztatni kell a polgárokat;

4. felszólítja a tagállamokat, hogy garantálják a nemzeti szociális védelmet, amely biztosítja az ország által meghatározott tisztességes jövedelem védelmét és az alapvető szociális kedvezményekhez való hozzáférést biztosítja, különösen betegség, munkanélküliség, szülés, fogyatékoság és nyugdíj esetén, az adott tagállamban a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem érdekében; arra ösztönzi a tagállamokat, hogy az ILO javaslatainak megfelelően dolgozzanak ki stratégiákat a szociális biztonság fejlesztésére vonatkozóan;
5. hangsúlyozza, hogy a kellően magas színvonalú, hatékony szociális védelmet a foglalkoztatásban való részvétel ösztönzését elősegítő intézkedésekre kell alapozni, hozzájárulva a munkahelyi egészség és biztonság javításához és a termelékenység növeléséhez, ami komoly versenyelőnyt jelent; hangsúlyozza, hogy a szociális védelem szintjének csökkentését nem lehet olyan megoldásnak tekinteni, amely előkészíti az utat a foglalkoztatási szint növeléséhez;
6. felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat annak biztosítására, hogy minden munkavállaló és önálló vállalkozó számára elérhető legyen az egész életen át tartó tanulás azáltal, hogy a csak az állandó szerződéssel rendelkező munkavállalók számára elérhető meglévő uniós és nemzeti támogatásokat megnyitják – munkaszerződésük típusától függetlenül – valamennyi munkavállaló, köztük az önálló vállalkozók előtt;
7. felszólítja a tagállamokat, hogy tegyenek még több erőfeszítést annak érdekében, hogy strukturális reformokat és intézkedéseket hajtsanak végre, hogy munkahelyeket hozzanak létre a fiatalok számára, és gondoskodjanak arról, hogy a fiatal munkavállalókat ne érje megkülönböztetés azáltal, hogy szociális biztonsági jogaikat korlátozzák; felkéri továbbá a tagállamokat, hogy a Bizottsággal együttműködve biztosítsanak megfelelő szociális védelmet a fiatalok számára a gyakornoki és szakmai képzési rendszerek keretében, melyek révén munkatapasztalatot szerezhetnek;
8. hangsúlyozza, hogy az idősebb emberek nem jelentenek gazdasági és szociális terhet, hanem éppen ellenkezőleg, az élet során szerzett tapasztalataik és tudásuk érték; a generációk közötti szolidaritás keretében a 60 év feletti munkavállalókat arra kell ösztönözni, hogy továbbra is jelen legyenek a munkaerőpiacon annak érdekében, hogy átadhassák tudásukat és tapasztalataikat az utánuk következő nemzedékeknek.
9. felszólítja a tagállamokat, hogy biztosítsák elérhető gyermekgondozási és oktatási létesítmények rendelkezésre állását, illetve hozzáférést az önálló vállalkozók számára a közszolgáltatásokhoz, valamint a gyermekgondozáshoz kapcsolódó adó- és szociális kedvezményekhez;
10. felszólítja a tagállamokat, hogy valamennyi munkavállaló, köztük az önálló vállalkozók és a tevékenységeikben részt vevő házastársak vagy partnerek számára is támogassák a munka és a gondozás összeegyeztethetőségének lehetőségét, például a 2010. július 7-i

2010/41/EU irányelv 7. és 8. cikke alkalmazásának felgyorsítása révén, illetve azáltal, hogy a munkavállalóknak kérésükre rugalmasságot biztosítanak a munkaidő, a távmunka és a részmunkaidős foglalkoztatás terén kiskorúak vagy eltartottak gondozása céljából, ezt pedig úgy biztosítanak, hogy a munkavállalók ne veszítsék el a szociális juttatásaikat, és ne a kiszolgáltatott vagy a kényszerűségből indított önálló vállalkozás legyen az egyetlen lehetőség számukra, ha rugalmasságra van szükségük;

11. kiemeli, hogy szükség van a munkavállalók, az önálló vállalkozók, illetve a foglalkoztatásból az önálló vállalkozás felé elmozdulók számára tovább- és újraképzési lehetőségek nyújtására; e tekintetben felszólítja a tagállamokat, hogy szüntessék meg a tovább- és újraképzés előtt álló akadályokat, és támogassák az egész életen át tartó tanulást mindenki számára;
12. felszólítja a tagállamokat, hogy támogassák és segítsék elő az önálló vállalkozó személyek, különösen a nők önszerveződését, hogy jobban meg tudják védeni kollektív érdekeiket;
13. felszólítja a tagállamokat, hogy biztosítsanak megfelelő szociális védelmet a legkiszolgáltatottabb csoportok – például a munkanélküliek, a fogyatékosokkal élők, az egyszülős családok, a fiatal családok, a fiatalok, az idősek és a nyugdíjasok – számára is; ezenfelül felszólítja a tagállamokat, hogy az összes kiszolgáltatott személy és a tartós ápolásra szoruló személyek számára tegyék hozzáférhetőbbé a szociális juttatásokat, különösen a vidéki területeken és a hátrányos helyzetű régiókban;
14. felszólítja a tagállamokat és a Bizottságot, hogy hatásköreiknek megfelelően hozzanak a hátrányos munkaerő-piaci megkülönböztetés minden – többek között a nők ellen irányuló – formája elleni küzdelemre irányuló intézkedéseket, valamint szociális védelmi intézkedéseket annak érdekében, hogy a nők ugyanazért a munkáért ne kapjanak kevesebb fizetést és szociális juttatást – többek között nyugdíjat –, mint a férfiak, hogy biztosítsák az anyasággal kapcsolatos jogosultságaik védelmét és hozzanak intézkedéseket a munkavállalók terhesség alatti tisztességtelen elbocsátása ellen, és a gondozási feladatokat ellátó nők és férfiak tisztességtelen elbocsátással szembeni védelme érdekében; felszólítja a Tanácsot, hogy gyorsítsa fel a várandós, a gyermekágyas vagy szoptató munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről szóló irányelv elfogadását;
15. hangsúlyozza, hogy az önálló vállalkozói tevékenységet folytató férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló 2010/41/EU irányelv szerint a tagállamoknak törekedniük kell minden olyan akadály megszüntetésére, amely megakadályozza, hogy a nők és házastársaik vagy a nemzeti jog által elismert élettársaik a nemzeti jog által számukra biztosított szociális védelemben részesülhessenek;
16. felszólítja a tagállamokat, hogy lépjenek fel hatékonyan a kis és nagyon kicsi családi vállalkozásokban alkalmazott családtagok – többek között a házastársak (élettársak) – szociális védelmének az alkalmazás tisztázatlan és informális feltételeiből vagy önálló vállalkozói státuszukból adódó hiányának előfordulása ellen;
17. arra ösztönzi a tagállamokat, hogy a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem érdekében – megfelelő minimumjövedelem és szociális biztonsági rendszer

biztosítása révén, figyelembe véve a marginalizálódott és a szegénység kockázatának kitett közösségeket is – hozzanak konkrét intézkedéseket a különböző nemzeti gyakorlatokkal – többek között a kollektív megállapodásokban vagy nemzeti jogszabályokban megállapított előírásokkal – összhangban;

18. felszólítja a tagállamokat, hogy fokozzák a be nem jelentett és rosszul fizetett munka és a bizonytalan munka ellen folytatott küzdelmet, beleértve a miniállásokat és az álrészdős állásokat is, és minden munkavállalónak biztosítsanak megfelelő szociális védelmet; továbbá elítéli az atipikus munkaszerződésekkel való visszaélést, melynek célja foglalkoztatási és szociális védelmi kötelezettségek teljesítésének elkerülése;
19. felkéri a tagállamokat, hogy javítsák az igazgatási együttműködést a különböző hatóságok (munkaügyi felügyelet, adóhivatalok, önkormányzatok és társadalombiztosítási szolgálatok) között nemzeti és uniós szinten egyaránt, mivel ezáltal megkönnyíthető az uniós munkajogi előírások végrehajtása, csökkenthető a be nem jelentett munkavégzés, és hatékonyabban oldhatóak meg a különböző tagállamokban hatályos munkaerő-piaci szabályozási rendelkezések közötti ellentmondásokból adódó problémák;
20. felszólítja a Bizottságot, hogy vizsgálja meg a szociális biztonsági rendszerekre vonatkozó jogszabályokat, és kövesse nyomon azok végrehajtását és összehangolását, adott esetben a szubszidiaritás elvének figyelembevételével, és felhívja a tagállamok figyelmét arra, hogy nem engedhető meg, hogy diszkriminatív szociális védelmi intézkedéseket alkalmazzanak a más tagállamokban dolgozó uniós migráns munkavállalókra; meggyőződése, hogy minden más tagállamban dolgozó, mobil munkavállalónak megfelelő szociális biztonsági jogokkal és biztosítással kell rendelkeznie; a szolgáltatások szabad mozgása keretében kiküldött munkavállalóknak kiküldetésük előtt tájékoztatást kell kapniuk munkáltatójuktól a fizetési és munkafeltételekről, a 96/71/EK irányelvnek megfelelően;
21. felkéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy törekedjenek megfelelő egyensúlyra a munkaerőpiac biztonsága és rugalmassága között, például a rugalmas biztonság alapelveinek átfogó végrehajtásával, és kezeljék a munkaerőpiac szegmentáltságának kérdését azáltal, hogy egyrészt megfelelő szociális védelmet nyújtanak az átmeneti időszakban lévő, illetve az ideiglenesen vagy részmunkaidőben foglalkoztatott személyek számára, másrészt pedig biztosítják a képzési lehetőségekhez való hozzáférést; rámutat arra, hogy a rugalmas biztonság biztosításának elmaradása csökkentené a szociális biztonsági rendszerek fenntarthatóságát, a juttatások minőségét, a jövedelmek és a munkaerő termelékenységét, a valódi gazdasági és társadalmi kohéziót, ami pedig aláássa a foglalkoztatási szintek fenntartására és növelésére irányuló Európa 2020 stratégiát;
22. felszólítja Bizottságot, hogy az Európai Unió szempontjából vizsgálja meg, hogy a tagállamokban a munkaügyi szabályozásban a közelmúltban végbement, a munkaerő-piac rugalmasságának növelésére irányuló változások következtében csökkent-e az alkalmazottak szociális biztonsága, és hogy nem sérültek-e a rugalmasság és a biztonság elvei;
23. nyomatékosan támogatja a fő foglalkoztatási és szociális mutatókat tartalmazó eredménytábla javasolt kidolgozását, amely az első lépés lehetne a konkrét összehasonlítható adatok azonosítása felé;
24. sürgeti a Bizottságot, hogy adott esetben minden javaslatába foglalja bele a tisztességes

munkával kapcsolatban az ILO menetrendjében meghatározott négy célt, és hogy a növekedésről szóló éves vizsgálatába vegye fel az ILO ajánásaiban a nemzeti szociális minimumokkal kapcsolatban meghatározott célokat annak érdekében, hogy e nemzeti szociális védelem minden munkavállalónak biztosítva legyen Európában;

Az önfoglalkoztatók szociális biztonsága

25. hangsúlyozza, hogy az önfoglalkoztatást kétségtelenül a munkahelyteremtést és a munkanélküliség csökkentését elősegítő munkaformaként kell elismerni, és annak terjedését a tagállami nemzeti jogszabályokban meghatározott önálló vállalkozókra vonatkozó megfelelő szociális védelmi intézkedéseknek kell kísérniük;
26. felhívja a tagállamokat, hogy támogassák a munka és a gondozás feladatainak összeegyeztetését rugalmas munkaórák és munkahelyszín biztosításával a munkavállalók számára abból a célból, hogy ne a másoktól függő önfoglalkoztatás legyen az egyetlen lehetőség számukra, ha rugalmasságra van szükségük;
27. hangsúlyozza, hogy naprakész és a jelenlegieknél részletesebb statisztikai adatokra van szükség, amelyeket az önálló vállalkozók és az önfoglalkoztatás különböző kategóriái gazdasági jelentőségének elemzése céljából lehetne felhasználni; és kéri az önfoglalkoztatással kapcsolatos kérdések belefoglalását az Európai Unió munkaerő-piaci felmérésébe;
28. felhívja a figyelmet arra, hogy az önfoglalkoztatás világos nemzeti fogalom meghatározásának hiánya növeli a színlelt önfoglalkoztatás kockázatát az uniós munkavállalók körében, és akadályozza a megfelelő szociális biztonsághoz való hozzáférésüket; felhívja a figyelmet arra, hogy az önálló vállalkozók tagállamonként eltérő jogállása az önálló vállalkozók szociális biztonságának jobb összehangolását eredményező megoldásokat tesz szükségessé, elkerülendő a munkavállalók szabad mozgásának korlátozását;
29. felszólítja a Bizottságot, hogy segítse elő a tagállamok közötti cseréket, hogy iránymutatást biztosítsanak az atipikus foglalkoztatás különböző formáival, köztük az önfoglalkoztatással kapcsolatban, és segítse a tagállamokat a megfelelő munkajogi jogszabályok és szociális védelmi intézkedések így foglalkoztatott munkavállalókra való alkalmazásában; úgy véli, hogy a tagállamoknak a színlelt önfoglalkoztatást szintén világosan meg kell határozniuk, és a munkáltatókat büntetéssel kell sújtaniuk, ha ilyen esetek bebizonyosodnak; azonban hangsúlyozza, hogy a munkavégzés helye szerinti tagállam hatáskörében kell hagyni a munkaviszony státuszának meghatározását;
30. felszólítja az európai szociális partnereket, a Bizottságot és a tagállamokat, hogy vizsgálják meg a függő önálló vállalkozás kérdését, és találjanak gyakorlati megoldásokat, különösen azokban az ágazatokban, ahol a határokon átnyúló tevékenységek fontos szerepet játszanak, és a veszélyeztetett csoportokban, mint például a háztartási alkalmazottak és az alacsonyan fizetett munkavállalók körében;
31. nyomatékosan felszólítja a tagállamokat annak biztosítására, hogy az önfoglalkoztatás ne váljon a munkavállalók szociális biztonsághoz és munkához való hozzájutása megakadályozásának eszközévé vagy a munkáltatók számára a munkajogi és

társadalombiztosítási jogszabályok megkerülését lehetővé tevő eszközzé; másrészt kéri, hogy az önfoglalkoztatás és az ilyen jellegű gazdasági tevékenység előnyeinek megőrzése, valamint a vállalkozási szellem és a szolgáltatások minőségének fejlesztéséhez való hozzájárulás érdekében az önálló vállalkozókat ne hasonlítsák az alkalmazottakhoz;

32. felszólítja a tagállamokat, hogy szükség esetén fejlesszék a nyugdíjjal, a fogyatékkal, a szülési/apasági szabadsággal és a munkanélküliséggel kapcsolatos szociális védelmet, hogy az önfoglalkoztatókra vonatkozó szociális védelmi rendelkezések jobban igazodjanak az önfoglalkoztatók szükségleteihez és hogy azok az alkalmazotti viszonyban dolgozó munkavállalókra vonatkozó normákkal egyenértékűek legyenek;
33. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a szociális biztonsághoz és védelemhez való jogokat az egyénhez, és ne a munkaszerződéshez kössék, elfogadható szociális védelmet nyújtva ezzel mindenki, az önálló vállalkozók és az alkalmazottként munkát vállalók számára is, függetlenül a szerződésük típusától vagy foglalkoztatásuk jellegétől;
34. felhívja a tagállamokat, hogy mozdítsák elő és támogassák a munkahelyi balesetek és betegségek elleni csoportos biztosítást; felhívja a tagállamokat, hogy biztosítsanak hozzáférést kollektív és szolidaritáson alapuló biztosítási és nyugdíjrendszerekhez az önálló vállalkozók számára;
35. felszólítja a tagállamokat, hogy tegyenek közzé információkat valamennyi polgár számára a szociális védelemhez fűződő jogait illetően, és az önfoglalkoztatói státuszt megszerezni kívánók számára is biztosítsanak megfelelő tájékoztatást az e státusz megszerzésével járó, a szociális védelmet és a munkajogot érintő, rájuk vonatkozó változásokról, valamint a gazdasági tevékenységükkel összefüggő egyéb jogokat és kötelezettségeket illetően; felszólítja a Bizottságot, hogy biztosítson tájékoztatást az önálló vállalkozók és a mobil munkavállalók számára a migrációval, a bevándorlással és a határokon átnyúló munkavégzéssel kapcsolatos jogaikról és kötelezettségeikről;
36. felszólítja a tagállamokat és a Bizottságot, hogy a nemzeti gyakorlatnak megfelelően a szociális partnereket vonják be a szociális védelem fejlesztésének és korszerűsítésének folyamatába, valamint uniós és nemzeti szinten is fejlesszék a szociális párbeszédet; felszólítja továbbá a szociális partnereket, hogy napirendjükre vegyék fel az önfoglalkoztatók munkajogaival és szociális védelmével kapcsolatos kérdéseket, hogy megfelelő szociális védelmi keretre irányuló rendelkezéseket az vezessenek be önálló vállalkozók számára a viszonzóság és a megkülönböztetésmentesség elve alapján, és elemezzék, hogy be kellene-e vonni az önálló vállalkozókat a kollektív tárgyalásokba, és ha igen, hogyan, beleértve az azzal kapcsolatos egyedi stratégiákat is, hogy miként kellene figyelembe venni az önálló vállalkozók problémáit olyan esetekben, amikor a nemzeti jog nem teszi lehetővé az önálló vállalkozók szakszervezeti képviselését; ösztönzi a szociális partnereket, hogy osszák meg az önálló vállalkozók számára nyújtott szolgáltatások, a színlelt önfoglalkoztatás elleni küzdelem, illetve a saját elhatározásukból önálló vállalkozók önszerveződése terén a bevált gyakorlatokat a szakszervezetekkel és a szakmai szervezetekkel;
37. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, valamint a tagállamok parlamentjeinek.

INDOKOLÁS

I. Szociális biztonság mindenkinek

A szociális védelem az európai szociális modell központi eleme. Legfőbb feladata, hogy előmozdítsa a társadalmi befogadást és a társadalmi igazságosságot, megvédje a jövedelmeket és mindenki számára magas színvonalú oktatási és egészségügyi ellátási szolgáltatásokat garantáljon. A szociális védelmi politika a szubszidiaritás elvével összhangban az egyes tagállamok felelőssége. Uniós szinten ugyanakkor létrehozták a „nyitott koordináció módszerét”, mely a közösen megállapított célkitűzésekre és mutatókra épülő politikai együttműködést szolgáló önkéntes folyamat. A szociális védelem egyik legfontosabb célja, hogy igazságosabbá és hatékonyabbá tegye a szolgáltatásokat, és emellett előmozdítsa az inkluzív és a fenntartható növekedés, valamint a szegénységcsökkentés alapelemeinek számító társadalmi befogadást és kohéziót. Ezek a célok közvetlenül az Európai Unió alapvető értékeiből származnak¹.

A társadalmaknak hatékony szociális védelemre van szükségük ahhoz, hogy válaszadjanak a globalizáció kihívásaira és alkalmazkodjanak a változásokhoz. A társadalombiztosítás, amely a munkától függ, továbbra is a szociális biztonsági rendszerek kulcseleme, azonban még nem garantált minden lakos számára. A Nemzetközi Munkaügyi Szervezetnek (ILO) a társadalombiztosításról (minimumnormákról) szóló 102. sz. egyezményének megfelelő, a szolgáltatások minimális szintjén a társadalombiztosítás valamennyi ágát magában foglaló általános szociális védelem még nem mindenki számára hozzáférhető. Ezért elengedhetetlen a nemzeti szociális védelmi minimum mindenki számára történő biztosítása. Integrált szociálpolitikaként a szociális védelmi minimum (angolul: Social Protection Floors) célja, hogy minden lakos számára garantálja a jövedelmet és az alapvető szociális juttatásokhoz való hozzáférést, kiemelt figyelmet fordítva a legkiszolgáltatottabb csoportokra (munkanélküliek, fogyatékkal élők, egyszülős családok, fiatalok, nyugdíjasok, fiatal családok stb.). A minimumjövedelmet szintén garantálni kell, amely fontos szerepet játszik a javak újraelosztásában azáltal, hogy biztosítja a szolidaritást és a társadalmi igazságosságot, valamint – különösen válság idején – anticiklikus szerepet játszik azáltal, hogy pótlólagos pénzeszközöket biztosít a belső piaci kereslet és fogyasztás ösztönzéséhez.

A szociális biztonsági szolgáltatások akkor tekinthetők megfelelőnek, ha lehetővé teszik a szociálpolitikától várt eredmények elérését, például ha a főbb kockázatok ellen küzdve lehetővé teszik az emberek szükségleteinek kielégítését, valamint ha hozzájárulnak a szolgáltatások szintje és az élet folyamán fizetett adók vagy járulékok szintje közötti viszony, a „méltányos” szociális megfelelés meghatározásához.

Az európai szociális biztonsági rendszereknek a kockázatok és az alacsony jövedelmek elleni védekezést, valamint az uniós tagállamokban az egyenlőtlenségek csökkentését kell segíteniük. Ugyanakkor a pénzügyi válsággal összefüggő tartós gazdasági nehézségek miatt a rendszerek finanszírozásával kapcsolatos, nehéz kérdésekkel is foglalkozni kell. A gazdasági válság idején az uniós tagállamok költségvetései csökkentek, miközben a szociális támogatásra szoruló munkanélküliek száma nőtt. Ezenfelül a munkanélküliség jelentős

---

¹ A Bizottság „Szociális védelem az Európai Unió fejlesztési együttműködésében” című, 2012. augusztus 20-i közleménye (COM (2012)446).

emelkedése és a bérek csökkenése következtében csökkentek a befizetett társadalombiztosítási járulékok, ami veszélybe sodorta az európai szociális modellt. Megjegyzendő továbbá, hogy a nemzeti költségvetésekre nehezedő nyomás, valamint a nyugdíjak és a szociális juttatások csökkentésének következményei a legkiszolgáltatottabb személyeket érintették leginkább, akik a szegénységi küszöb alatt élnek. A válságból való kilábalás érdekében tett erőfeszítések során, amikor a költségvetési konszolidációt helyezték előtérbe, a szociálpolitikai dimenziót nem vették kellően tekintetbe, és a tagállamok nem fordítottak megfelelő figyelmet a foglalkoztatással és az oktatással kapcsolatban az Európa 2020 stratégiában meghatározott szociális célokra, és különösen a szegénység és a társadalmi kirekesztés csökkentésére.

A fenntartható és hatékony szociális védelem biztosítása érdekében a tagállamoknak az ILO javaslatainak figyelembevételével ki kellene dolgozniuk és végre kellene hajtaniuk a szociális biztonság fejlesztésére irányuló nemzeti stratégiákat. A társadalmi fejlesztési stratégia egyik legfontosabb céljává a szociális beruházásokat és azok hatékonyságának biztosítását kell kitűzni, hiszen ezek segítik elő a társadalmi és gazdasági célok összehangolását. Következésképpen ezekre nem kiadásként, hanem inkább olyan beruházásként kellene tekinteni, amely a jobb teljesítményt és a fenntartható gazdasági növekedést segíti elő.

II. Az önfoglalkoztatók és szociális védelmük

1. Az önfoglalkoztatás mint foglalkoztatási forma jelentősége, fejlődése és új formái

Az Európa 2020 stratégiának az „Új készségek és munkahelyek menetrendje” elnevezésű kiemelt kezdeményezése elismeri, hogy az önfoglalkoztatás a munkahelyteremtés fontos tényezője, és az önfoglalkoztatást hátráltató intézkedések megszüntetését írja elő a tagállamok számára.

Az önfoglalkoztatás gyorsan terjed és számos új formát ölt. 2012-ben az EU-ban 32,8 millió fő volt önfoglalkoztató, ami a teljes foglalkoztatás 15%-át tette ki az EU-ban. Az önfoglalkoztatás Görögországban, Olaszországban, Portugáliában és Romániában a legelterjedtebb. E foglalkoztatási forma a legkevésbé elterjedt Luxemburgban, Dániában, Észtországban és Litvániában. Július 6-i állásfoglalásában az Európai Parlament kiemelte, hogy az önfoglalkoztatás népszerűsége egyre nő, elsősorban a fiatalok és a nők körében, illetve a munkavégzésből a nyugdíjba történő átmenet idején¹.

Az önfoglalkoztatók csoportjának összetétele az elmúlt évtizedekben jelentős mértékben megváltozott. Ez a csoport a munkaerőpiacon betöltött szerepétől és a tevékenység jellegétől függően rendkívül heterogén. Az önfoglalkoztatás alakulásának jobb megértéséhez meg kell különböztetni a gazdaságilag kiszolgáltatott önfoglalkoztatók csoportját, amely – a nagy társadalmi és gazdasági változásokat követően – túlmutat az Unió tagállamaiban hagyományosan elismert önfoglalkoztatási formákon².

---

¹ Elfogadott szövegek, P7_TA(2010)0263.

² P7_TA(2010)0263. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság „Az önfoglalkoztatás keretében végzett munka új trendjei: a gazdaságilag kiszolgáltatott önfoglalkoztatás speciális esete” című, 2010. április 29-i véleménye (SOC/344).

3. Az önfoglalkoztatásnak nincs uniós szinten elismert, világos meghatározása

Nem csak hogy az önfoglalkoztatásnak nincs uniós szinten elfogadott általános meghatározása, de az önfoglalkoztatási formák sokfélesége is tovább bonyolítja a helyzetet. A foglalkoztatási státuszok nemzetközi osztályozásában az ILO által megadott meghatározás szerint az önfoglalkoztatás olyan munkavégzés, amelynél a díjazás közvetlenül az előállított termékekből és nyújtott szolgáltatásokból eredő haszontól függ. Történetileg nézve ez három fő csoportra osztja az önfoglalkoztatókat: a mikro- és kisvállalkozásokra és a szabadúszókra.

Szó szerinti értelemben az önfoglalkoztatók azok, akik inkább a maguk számlájára és nem harmadik személy javára dolgoznak. Bár ez a meghatározás nagyon egyszerűnek tűnik, meg kell jegyezni, hogy az önfoglalkoztatás rendkívül sokféle társadalmi és gazdasági helyzetet foglal magába, amelyek nem kezelhetők azonos módon.

Jelenleg nincs egyértelmű, EU-szerte alkalmazott fogalom meghatározás, amely világosan megkülönböztetné a jóhiszeműen saját számlájukra dolgozó önfoglalkoztatókat a színlelt önfoglalkoztatóktól. Minden egyes illetékes hatóság és testület a saját jogi vagy szabályozási keretét alkalmazza, amelyek joghatóságuk és szakpolitikai területük (adózás, szociális biztonság, üzleti élet, munkaerőpiac, biztosítási termékek) tekintetében eltérhetnek egymástól¹.

A gazdaságilag kiszolgáltatott önfoglalkoztatásnak nincs egyértelmű fogalom meghatározása. Csak néhány európai országban határoztak meg az önfoglalkoztatók és az alkalmazottak közötti köztes kategóriát. E szabályozás legfőbb célja, hogy nagyobb védelmet biztosítson ennek a köztes csoportnak anélkül, hogy összemosná őket az alkalmazottakkal.

4. Az önfoglalkoztatók szociális biztonsága: a probléma általános kifejtése

Az önálló vállalkozás fejlődése számos problémát vet fel az önfoglalkoztatók munkajogaival és szociális védelmével kapcsolatban. Európában a hagyományos szociális biztonsági rendszereket mindenkor az alkalmazottak védelmére hozták létre és részben hozzájuk igazították, és ez többnyire jelenleg is így van. Ezek a rendszerek tehát nehezen alkalmazhatók az önfoglalkoztatókra.

Ha az uniós tagállamok önfoglalkoztatókkal kapcsolatos politikájának összefoglalásából kitűnik, hogy az önfoglalkoztatókat egyes országokban megkülönböztetés sújtja és/vagy kisebb védelemben részesülnek a magasabb társadalombiztosítási járulékok miatt, vagy fordítva, a kisebb társadalombiztosítási fedezetet nyújtó alacsonyabb járulékok következtében. Dánia valószínűleg az egyik legfigyelemreméltóbb kivételt képezi, ahol az önfoglalkoztatók ugyanolyan jogokkal rendelkeznek, mint a munkavállalók².

Az önfoglalkoztatókkal kapcsolatos szociális védelmi politikát még bonyolultabbá teszi az, hogy ez a csoport – mint azt fentebb is említettük – rendkívül heterogén.

---

¹ Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak az önfoglalkoztatói státusszal való visszaélésről szóló, 2013. március 21-i véleménye (INT/628).

² Az Európai Foglalkoztatási Megfigyelőközpont áttekintése (2010).

Következésképpen a csoport egyik részére alkalmazott szociális biztonsági intézkedések a csoport másik része számára irracionálisak és elfogadhatatlanok lehetnek. Az önfoglalkoztatók csoportja a magukról gondoskodni képes személyeket vagy az egyes ágazatok magas fizetésben részesülő szakembereit, illetve azokat is magában foglalja, akik tevékenysége vagy szolgáltatásai egyetlen ügyféltől függenek, valamint azokat is, akik munkája nem különbözik az alkalmazottakétól. Az első esetben az alkalmazottakra vonatkozó szociális biztonsági intézkedések lehetnek túlzott mértékűek és elfogadhatatlanok, a másodikban pedig annak a veszélye áll fenn, hogy az alkalmazottakat nem védik megfelelően a szociális veszélyekkel szemben.

5. Az önfoglalkoztató státusszal való visszaélés

Az ILO előre figyelmeztetett a munkaviszony keretében rendszerint biztosított munkavállalói jogokat és közösségi védelmet figyelmen kívül hagyó egyes önfoglalkoztatási tevékenységi formákkal kapcsolatos esetleges visszaélésekre. Ezek a visszaélések a társadalombiztosítási járulékok és adók megfizetésének kikerülésétől a munkajogok aláásásán át a be nem jelentett munkavégzésig terjednek. Mindez súlyosan torzítja a versenyt a valódi önfoglalkoztatók, mikroállalkozások és kkv-k számára.

Az önfoglalkoztató szabadon dönthet arról, hogy önálló tevékenységet kíván folytatni, viszont tájékoztatni kell őt a szociális védelme esetleges csökkenéséről. Megjegyzendő, hogy folyamatosan emelkedik a kényszervállalkozókkal kapcsolatos problémák száma, akiket gyakran munkáltatójuk kényszerít arra, hogy nagyon nehéz körülmények között dolgozzanak. Emlékeztetni kell tehát az Európai Parlament 2010. július 6-i állásfoglalásának rendelkezéseire, amelyek hangsúlyozzák, hogy az alapvető jogot a státuszától függetlenül minden munkavállalónak biztosítani kell.

6. Az önfoglalkoztatók kevesebb szociális biztonsági joggal rendelkeznek

Számos országban az önfoglalkoztatók csak részben tagjai a nyugdíjrendszereknek. Ez a felállás ésszerűnek nevezhető, ha azt a magas fizetésben részesülő és önmagukról gondoskodni képes szakemberek csoportjára alkalmazzák, amikor azonban gazdaságilag kiszolgáltatott önfoglalkoztatókról vagy akár kényszervállalkozókról van szó, ez a helyzet az alacsony járulékok és az ebből fakadóan alacsony nyugdíjak következtében magában hordozza az időskori elszegényedés kockázatát. Ugyanez érvényes a rokkantsági nyugdíjra is.

Az önfoglalkoztatók gyermekvállalás esetén is kisebb védelemben részesülnek. Nem mindig rendelkeznek azonos jogokkal a szülési és apasági szabadság és más kapcsolódó jogok tekintetében (például Cipruson, Hollandiában, az Egyesült Királyságban, Lengyelországban)¹. Pedig ebben az esetben különös figyelmet kellene fordítani az önfoglalkoztatók szociális védelmére. A közelmúltban készített tanulmányok és elemzések² megerősítik azt az ajánlást,

---

¹ A Bizottság „Fighting Discrimination on the Grounds of Pregnancy, Maternity and Parenthood” (A megkülönböztetés elleni küzdelem a terhesség, az anyaság és az apaság területén) című jelentése, Európai Bizottság, Jogértvényesülési Főigazgatóság, 2012. november, 29. o.

² “Self-employed workers: industrial relations and working conditions” (Önfoglalkoztatók: munkaügyi kapcsolatok és munkafeltételek), Eurofound 2009, 76. o.

amely az önfoglalkoztatók anyasági/apasági védelmének az alkalmazottakat megillető védelemmel történő összehangolására szólított fel.

Az önfoglalkoztatók munkanélküliség esetén még kisebb védelemben részesülnek. A munkanélküli hozzájárulások elsősorban az alkalmazottakra vonatkoznak. Az önfoglalkoztatók számára csak néhány, különösen fejlett szociális védelemmel rendelkező országban nyújtanak biztosítást¹.

7. Közös fellépésre van szükség

Számos önfoglalkoztató van tudatában annak, hogy az alkalmazottaknál kiszolgáltatottabb helyzetben van. Tudják, hogy őket nem védik kollektív megállapodások, és a piac is csak részben képes megoldani a problémáikat. Ez képezhetné az alapját a kötelező szolidaritással kapcsolatos közös kötelezettségvállalásuknak. A szakszervezeteknek szintén válaszolniuk kell arra a kihívásra, hogy újragondolják tevékenységeiket és minden munkavállaló érdekében összefogjanak függetlenül attól, hogy állandó vagy rugalmas, tipikus vagy atipikus, alkalmazotti vagy kvázi alkalmazotti foglalkoztatásról vagy önfoglalkoztatókról van-e szó².

8. A társadalombiztosítás koordinációjából eredő problémák

Nemcsak az egyes európai országokban, hanem az uniós jogban is különböző meghatározások léteznek. Az egyértelműség hiánya jelentős problémákhoz vezet a határon átvélt kapcsolatoknál. A munkavállalás és a szolgáltatásnyújtás közötti megkülönböztetésre vonatkozó tagállami és uniós jogi keretek közötti kapcsolat hiánya problematikussá teszi az önfoglalkoztatás fogalmát, különösen a határon átnyúló munka esetén³.

---

¹ Providing coverage in times of crisis and beyond” (A globális szociális biztonságról szóló 2010 novemberi jelentés: biztosítás válság idején és azt követően), Nemzetközi Munkaügyi Szervezet, – Genf: ILO, 2010, 59. o.

² Westerveld M., The "new" self-employment: an issue for social policy? (Az „új” önfoglalkoztatás: szociálpolitikai kérdés?), European Journal of Social Security, 14. kötet (2012.), 3. sz., 170-171. o.

³ Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak az önfoglalkoztatói státusszal való visszaélésről szóló, 2013. március 21-i véleménye (INT/628).

26.11.2013

VÉLEMÉNY A NŐJOGI ÉS ESÉLYEGYENLŐSÉGI BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL

a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság részére

a mindenki, köztük az önálló vállalkozói tevékenységet folytatók számára is elérhető szociális védelemről
(2013/2111(INI))

A vélemény előadója: Marije Cornelissen

JAVASLATOK

A Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság felhívja a Foglalkoztatási és Szociális Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalásra irányuló indítványába foglalja bele a következő javaslatokat:

- A. mivel a vállalkozóvá váló nők a férfiaknál gyakrabban említik döntésük fő motivációjaként a munka és a családi élet közötti jobb egyensúlyt és/vagy a gazdasági szükségszerűséget;
- B. mivel az önfoglalkoztatás sok esetben nem a leginkább preferált lehetőség az érintett személy számára, hanem inkább kényszerűség egyéb munkalehetőségek vagy a munka és a gondozás összeegyeztethetőségét lehetővé tevő eléggé rugalmas munkakörülmények hiánya miatt; mivel e körülmények a válság alatt tovább romlottak, ami a kényszerűségből önálló vállalkozói tevékenységet folytató személyek, főleg a nők számának növekedéséhez vezetett;
- C. mivel az önálló vállalkozói tevékenységet folytatók között kisebbségben vannak a nők, nagyobb a valószínűsége azonban körükben az elszegényedésnek;
- D. mivel a megfelelő nyugdíjjogosultsághoz, betegszabadsághoz, fizetett szabadsághoz és a szociális biztonság egyéb formáihoz való hozzáférés hiánya még súlyosabbá teszi a nők számára a nemek közötti bérszakadékot, különösen a nyugdíjba vonulás után;
- E. mivel az önálló vállalkozói tevékenységet folytató, túl kevés vagy nagyon rosszul fizetett munkát végző személyek – főleg nők – növekvő száma kerül a szegénységi küszöb alá, nincsenek azonban hivatalosan munkanélküliként nyilvántartva;

- F. mivel nem áll rendelkezésre megbízható, pontos és összehasonlítható információ és adat az önálló vállalkozói tevékenységet folytatók helyzetéről, munkakörülményeiről, illetve a munka és a gondozás összeegyeztethetőségét lehetővé tevő szociális biztonsági lehetőségekről;
1. kiemeli, hogy jobb általános szociális és egészségügyi biztonságra van szükség, és elő kell mozdítani az önálló vállalkozók társadalombiztosítását; felszólítja a tagállamokat, hogy a szociális biztonsághoz és védelemhez való jogokat az egyénhez, és ne a munkaszerződéshez kössék, elfogadható szociális védelmet biztosítva ezzel mindenki, az önálló vállalkozók és az önálló vállalkozó tevékenységeiben részt vevő házastársak és partnerek, valamint más munkavállalók számára is, függetlenül a szerződésük típusától vagy foglalkoztatásuk jellegétől;
  2. hangsúlyozza, hogy a nők foglalkoztatottságáról elérhető adatok szerint a nők nagyobb valószínűséggel dolgoznak bizonytalan munkahelyen, és jobban érinti őket az elbocsátás kockázata, és hogy ez a helyzet csökkenti a szociális biztonsági rendszerek által a számukra nyújtott védelmet;
  3. felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat annak biztosítására, hogy minden munkavállaló és önálló vállalkozó számára elérhető legyen az egész életen át tartó tanulás azáltal, hogy a csak az állandó szerződéssel rendelkező munkavállalók számára elérhető meglévő uniós és nemzeti támogatásokat megnyitják – munkaszerződésük típusától függetlenül – valamennyi munkavállaló és az önálló vállalkozók előtt;
  4. hangsúlyozza, hogy a nők és a férfiak foglalkoztatottsága közötti eltérés még mindig jelentős Európában, emellett az önálló vállalkozás népszerűsítése a nők körében fontos szerepet játszhat a szegénység csökkentésében;
  5. kiemeli a szociális biztonsági rendszerek javításának és átláthatóságának szükségességét bizonyos tagállamokban az önálló vállalkozók hozzájárulására vonatkozó tisztességes normák kialakítása céljából, különösen ami a terheséget és a szülési szabadságot illeti;
  6. figyelmeztet, hogy a számos tagállam közegészségügyi rendszerét érintő költségvetési megszorítások és privatizációs folyamatok lerombolják a szociális jóléti rendszereiket, és aláássák a munkavállalók és általában a polgárok szociális védelemhez való jogát; különösen helyteleníti a szexuális és reprodukív egészségügyi ellátás terén megvalósított, elsősorban a nőket érintő csökkentéseket, amelyek értelmében a citológiai vizsgálatokra, a mammográfiákra és a nőgyógyászati ellenőrzésekre már nem évente, hanem hosszabb időszakonként kerül sor;
  7. felhívja a figyelmet arra a tényre, hogy néhány tagállamban az idősödő népesség, az alacsony születési arány és a változó munkaerőpiac sürgősebbé teheti a szociális biztonsági rendszerek – köztük a nyugdíjak – megreformálását, fenntarthatóságuk biztosítása érdekében; hangsúlyozza, hogy a nők a férfiaknál gyakrabban szakítják meg szakmai karrierjüket vagy vállalnak részmunkaidős állásokat gyermekek és más eltartottak gondozása céljából, aminek viszont negatív hatása lehet a nyugdíjukra, és jobban kiteszi őket a szegénység veszélyének; felszólítja ezért a tagállamokat, hogy a szakmai karrier ilyen megszakításait biztosított időszakként ismerjék el a nyugdíjjogosultság megállapítása és kiszámítása során; hangsúlyozza, hogy a reformokba a nemzeti

jogszabályoknak és gyakorlatnak megfelelően a társadalmi partnereket és az érdekelteket is be kell vonni, és azokról megfelelően tájékoztatni kell a polgárokat;

8. hangsúlyozza, hogy az önálló vállalkozói tevékenységet folytató férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló 2010/41/EU irányelv szerint a tagállamoknak törekedniük kell minden olyan akadály megszüntetésére, amely megakadályozza, hogy a nők és házastársaik vagy a nemzeti jog által elismert élettársaik a nemzeti jog által számukra biztosított szociális védelemben részesülhessenek;
9. rámutat, hogy a férfiak és nők között megosztott, a szociális biztonsági ellátások szempontjából teljes munkaidőnek elismert hosszabb és jobban fizetett szülői szabadság fontos ösztönző lehet a születési arány növelésére;
10. felszólítja az európai szociális partnereket, a Bizottságot és a tagállamokat, hogy vizsgálják meg a függő önálló vállalkozás kérdését, és találjanak gyakorlati megoldásokat, különösen azokban az ágazatokban, ahol a határokon átnyúló tevékenységek fontos szerepet játszanak, és a veszélyeztetett csoportokban, mint például a háztartási alkalmazottak és az alacsonyan fizetett munkavállalók körében;
11. felszólítja a tagállamokat, hogy támogassák és segítsék elő az önálló vállalkozó személyek, különösen a nők önszerveződését, hogy jobban meg tudják védeni kollektív érdekeiket;
12. felszólítja a tagállamokat, hogy biztosítsák elérhető gyermekgondozási és oktatási létesítmények rendelkezésre állását, illetve hozzáférést az önálló vállalkozók számára a közszolgáltatásokhoz, valamint a gyermekgondozáshoz kapcsolódó adó- és szociális kedvezményekhez;
13. felszólítja a Bizottságot, hogy nyújtson be javaslatot az önálló vállalkozói tevékenységet folytató férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló 2010/41/EU irányelv ambiciózus felülvizsgálatára a minimális anyasági, apasági, örökbefogadási, gondozási és szülőgondozási szabadsághoz való jogok magasabb normáinak biztosítása érdekében, és legyen a tagállamok feladata annak biztosítása, hogy az önálló vállalkozók jogosultak legyenek e szabadságokra a szociális biztonsági rendszerükön belül; felszólítja a Tanácsot, hogy fogadjon el közös álláspontot a várandós, a gyermekágyas vagy szoptató munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről szóló 92/85/EGK tanácsi irányelvnek a Parlament által jóváhagyott javasolt felülvizsgálatáról; emlékeztet, hogy a Parlament által jóváhagyott javaslat fontos intézkedéseket tartalmaz ezen a téren a férfiak és a nők számára a munka és a családi élet közötti egyensúly elősegítése révén;
14. felszólítja a tagállamokat, hogy valamennyi munkavállaló, köztük az önálló vállalkozók és a tevékenységeikben részt vevő házastársak vagy partnerek számára is támogassák a munka és a gondozás összeegyeztethetőségének lehetőségét, például a 2010. július 7-i 2010/41/EU irányelv 7. és 8. cikke alkalmazásának felgyorsítása révén, illetve azáltal, hogy a munkavállalóknak kérésükre rugalmasságot biztosítanak a munkaidő, a távmunka és a részmunkaidős foglalkoztatás terén kiskorúak vagy eltartottak gondozása céljából, ezt pedig úgy biztosítanak, hogy a munkavállalók ne veszítsék el a szociális juttatásaikat, és ne a kiszolgáltatott vagy a kényszerűségből indított önálló vállalkozás legyen az egyetlen

lehetőség számukra, ha rugalmasságra van szükségük;

15. felszólítja a tagállamokat, hogy fogadjanak el jogszabályokat a színlelt önfoglalkoztatás használata ellen, amely különösen a nőket érintő bizonytalan foglalkoztatási forma, és arra ösztönzi a szociális partnereket, hogy osszák meg egymás között a bevált gyakorlatokat az önálló vállalkozók számára kínált, a színlelt önfoglalkoztatás problémáját kezelő és a valódi önálló vállalkozók önszerveződését támogató szolgáltatásokról;
16. felszólítja a tagállamokat, hogy alakítsanak ki gyermekgondozási, illetve az idősek és más eltartott személyek gondozását biztosító szociálpolitikákat és szociális szolgáltatásokat annak érdekében, hogy a férfiak és a nők tovább dolgozhassanak, ha úgy döntenek;
17. kiemeli, hogy szükség van a munkavállalók, az önálló vállalkozók, illetve a foglalkoztatásból az önálló vállalkozás felé elmozdulók számára tovább- és újraképzési lehetőségek nyújtására; felszólítja ezért a tagállamokat, hogy szüntessék meg a tovább- és újraképzés előtt álló akadályokat, és támogassák az egész életen át tartó tanulást mindenki számára;
18. felszólítja a tagállamokat, hogy biztosítsák az egyedülálló és a leszbikus nők számára a termékenységi és az asszisztált reprodukciós kezelésekhez való hozzáférést;
19. felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy gyűjtsenek a nemek közötti egyenlőséget figyelembe vevő megbízható, pontos, összehasonlítható adatokat, és szorosan kövessék nyomon – más foglalkoztatási formák között – az önálló vállalkozók helyzetét és szociális védelmét, illetve az önálló vállalkozásokra hatással lévő munkaerő-piaci trendeket azáltal, hogy az önfoglalkoztatást érintő kérdéseket is feltesznek az európai munkaerő-piaci felmérés során.

A BIZOTTSÁGI ZÁRÓSZAVAZÁS EREDMÉNYE

Az elfogadás dátuma	26.11.2013
A zárószavazás eredménye	+ : 19 - : 8 0 : 2
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Regina Bastos, Andrea Češková, Edite Estrela, Iratxe García Pérez, Zita Gurmai, Mikael Gustafsson, Mary Honeyball, Sophia in 't Veld, Silvana Koch-Mehrin, Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Constance Le Grip, Astrid Lulling, Barbara Matera, Elisabeth Morin-Chartier, Angelika Niebler, Antonyia Parvanova, Marc Tarabella, Britta Thomsen, Marina Yannakoudakis, Anna Záborská, Inês Cristina Zuber
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok)	Iñaki Irazabalbeitia Fernández, Kent Johansson, Nicole Kiil-Nielsen, Doris Pack, Zuzana Roithová
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok) (187. cikk (2) bekezdés)	Birgit Collin-Langen, Jill Evans, María Irigoyen Pérez

A BIZOTTSÁGI ZÁRÓSZAVAZÁS EREDMÉNYE

Az elfogadás dátuma	5.12.2013
A zárószavazás eredménye	+ : 29 - : 4 0 : 1
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Regina Bastos, Edit Bauer, Heinz K. Becker, Phil Bennion, Pervenche Berès, Vilija Blinkevičiūtė, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Minodora Cliveti, Emer Costello, Frédéric Daerden, Sari Essayah, Richard Falbr, Thomas Händel, Marian Harkin, Stephen Hughes, Ádám Kósa, Jean Lambert, Patrick Le Hyaric, Olle Ludvigsson, Elisabeth Morin-Chartier, Csaba Óry, Siiri Oviir, Licia Ronzulli, Elisabeth Schroedter, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Gabriele Stauner, Jutta Steinruck, Traian Ungureanu, Inês Cristina Zuber
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok)	Georges Bach, Anthea McIntyre, Evelyn Regner, Csaba Sógor